

**Ideologiczne i doktrynalne podstawy
zmian ustrojowych w krajach
Europy Środkowej i Wschodniej
po roku 1989**

NR 3555

Ideologiczne i doktrynalne podstawy zmian ustrojowych w krajach Europy Środkowej i Wschodniej po roku 1989

pod redakcją
Marka Barańskiego i Macieja Guzego

Recenzent
Alicja Stępień-Kuczyńska

Spis treści

Wstęp (<i>Maciej Guzy</i>)	7
--	---

I

Maciej Guzy Trzecia Pozycja jako ewolucja ideowa partii radykalnej prawicy w Europie Środkowej i Wschodniej po roku 1989	11
---	----

Natalia Rudaкевич Ідеологія й діяльність українських правих політичних партій у процесі модернізації політичної системи та захисту незалежної європейської України	26
---	----

Marek Barański Samorząd terytorialny w koncepcji społeczeństwa obywatelskiego	38
--	----

Natalia Minenkova Люстрація в Україні: умова консолідації демократії чи крок у зворотньому напрямку?	56
---	----

II

Marek Margoński Gwardia Narodowa czy Armia Krajowa? Koncepcja systemu obrony terytorialnej RP po 1989 roku	75
---	----

Marek Tyrała Przyczyny porażki wyborczej lewicy w wyborach parlamentarnych w Polsce w 2015 roku – na przykładzie koalicji Zjednoczona Lewica oraz partii Razem	95
---	----

Harutyun Voskanyan	
Features of military confrontation in Ukraine after Maidan: Wide security front-line	110
Izabela Rudnik	
Pozycja ustrojowa Trybunału Konstytucyjnego Rzeczypospolitej Polskiej w świetle zmian ustawodawczych oraz orzecznictwa	124
Bibliografia	137

Wstęp

Badając historię krajów Europy Środkowej i Wschodniej po roku 1989, łatwo możemy dostrzec ich duży postęp w rozwoju, opartym na procesie wdrażania reform demokratycznych w swych systemach politycznych. Transformacja systemowa była dla tego regionu naszego kontynentu wydarzeniem niezwykle ważnym, jak również budzącym po dziś dzień wiele emocji. Demokratyzacja życia politycznego, uniezależnienie się od Federacji Rosyjskiej czy też wdrażanie rozwiązań gospodarki wolnorynkowej postawiły społeczeństwa Europy Środkowej i Wschodniej przed wieloma nowymi problemami natury ideologicznej, które wciąż są i będą czynnikiem warunkującym decyzje polityczne w tychże państwach.

Głównym celem niniejszej publikacji jest próba opisanie i wyjaśnienia wszelkiej – nieraz mocno złożonej – problematyki zmian ideologicznych i doktrynalnych, jakie dokonały się i wciąż mają miejsce w Europie Środkowej i Wschodniej. Większość autorów stanowią doktoranci oraz absolwenci Uniwersytetu Śląskiego, jak również innych uczelni, polskich i zagranicznych. Zagadnienia ideologiczne i doktrynalne są sferą niezwykle szeroką, co pozwoliło autorom na oryginalne podejście do tegoż tematu poprzez spojrzenie na nie przez pryzmat swych zainteresowań naukowych. Z tego też powodu praca ta nie zamyka się jedynie w ciasnych ramach danej dyscypliny, a czerpie – poza politologią – z takich dziedzin jak filozofia, socjologia czy prawo.

Monografię rozpoczyna artykuł Macieja Guzega *Trzecia Pozycja jako ewolucja ideowa partii radykalnej prawicy w Europie Środkowej i Wschodniej po roku 1989*, w którym autor dokonuje analizy profilu ideologicznego obecnych na scenie politycznej ugrupowań nacjonalistycznych. Drugi tekst, autorstwa Natalii Rudakiewicz, *Ideologia i działalność ukraińskich prawicowych partii politycznych w procesie modernizacji systemu politycznego i obrony niepodległości Ukrainy (na przykładzie OZ „Swoboda” i „Prawy Sektor”)*, dotyczy badań nad stopniem zaangażowania partii radykalnej prawicy w walkę o niepodległość i suwerenność Ukrainy. Trzecim artykułem jest tekst Marka Barańskiego pt. *Samorząd terytorialny w koncepcji społeczeństwa obywatelskiego*, który poświęcony jest wi-

zji polskiego samorządu. Następnie Natalia Minienkowej w swym tekście pt. *Lustracja na Ukrainie – niezbędna przesłanka konsolidacji demokracji czy krok w odwrotnym kierunku?* porusza tematykę transformacji systemowej Ukrainy po Euromajdanie.

Kolejnym artykułem jest tekst autorstwa Marka Margońskiego o tytule *Gwardia Narodowa czy Armia Krajowa? Koncepcja systemu Obrony Terytorialnej po 1989 roku*, który dotyka problematyki ewolucji podejścia do zagadnień bezpieczeństwa w Polsce po transformacji systemowej. W dalszej części książki Marek Tyrała w swoim artykule *Przyczyny porażki wyborczej lewicy w wyborach parlamentarnych w Polsce w 2015 roku – na przykładzie Koalicji Zjednoczona Lewica oraz partii Razem* dokonuje charakterystyki lewicowych partii i koalicji wyborczych w trakcie wyborów parlamentarnych w Polsce w 2015 roku. Harutyun Voskanyan w artykule *Features of military confrontation in Ukraine after Maidan: Wide security front-line* przedstawia perspektywy polityki bezpieczeństwa na Ukrainie po zmianie rządów. Ostatnim tekstem zamykającym niniejszą pracę jest *Pozycja ustrojowa Trybunału Konstytucyjnego w świetle nowych zmian ustawodawczych oraz orzecznictwa* autorstwa Izabeli Rudnik, która skupia się na pozycji i kompetencjach Trybunału Konstytucyjnego, jako organu konstytucyjnego państwa w świetle nowelizacji ustawy o Trybunale Konstytucyjnym z 25 czerwca 2015 roku.

Praca ma charakter interdyscyplinarny i wielojęzyczny, co znacznie zwiększa jej walory naukowe. Aktualność tego tematu daje duże pole do badania i monitorowania dalszych zachodzących zmian w Europie Środkowej i Wschodniej, jak również pozwala nam zadać pytanie dotyczące stopnia, w jakim ideologia oddziałuje na politykę państw tej części Europy.

Maciej Guzy

Redaktor
Magdalena Białek

Projektant okładki
Aleksandra Gaździcka

Korektor
Joanna Zwierzyńska

Łamanie
Grażyna Szewczyk

Copyright © 2016 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-226-3012-9
(wersja drukowana)
ISBN 978-83-226-3013-6
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 9,25. Ark. wyd. 10,5. Papier offset.
kl. III, 90 g Cena 20 zł (+ VAT)

Druk i oprawa: „TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.” Sp.K.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław